

POLSKIE TOWARZYSTWO TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZE
Zarząd Wojewódzki w Chełmie

Konstanty Prożogo

KATALOG
CHEŁMSKICH OZNAK TURYSTYCZNYCH
1960 — 1981

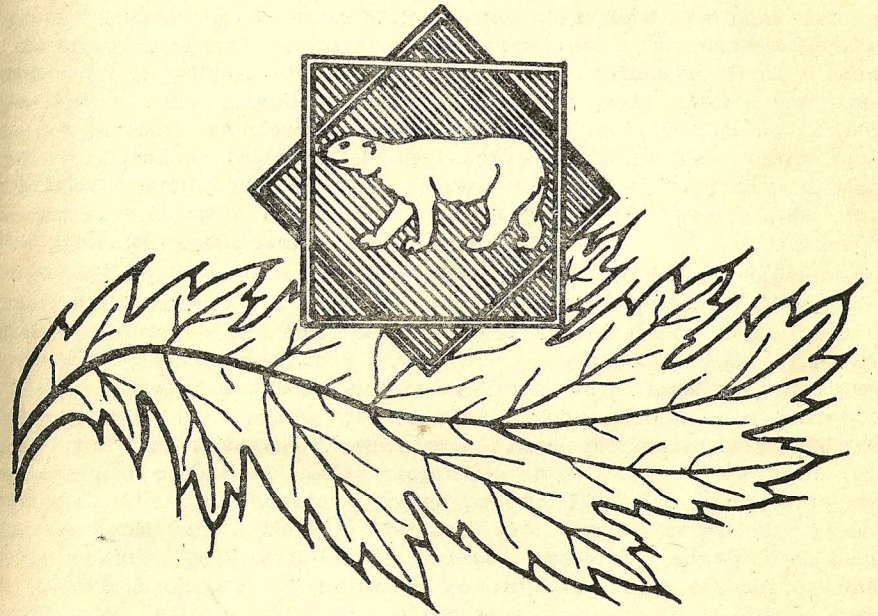
Opracowanie graficzne:
Anna Bronicka
Grażyna Cybulska

Chełm 1985

POLSKIE TOWARZYSTWO TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZE
Zarząd Wojewódzki w Chełmie

Konstanty Prożogo

KATALOG
CHEŁMSKICH OZNAK TURYSTYCZNYCH
1960 — 1981

Opracowanie graficzne:
Anna Bronicka
Grażyna Cybulska

Chełm 1985

W S T Ę P

Zwyczaj wyróżniania i nagradzania ludzi zasłużonych istniał od dawna. Jako widomy znak uhonorowania, pierwotnie w starożytności służyły przede wszystkim wieńce laurowe, ale także nagradzano osoby pasami, szatami i bronią. W średniowieczu wraz z wyprawami krzyżowymi, poczynając od XII wieku poczęły pojawiać się pierwsze odznaki w postaci krzyży o różnych formach i barwach, naszywane na płaszcze, a wyróżniające członków danego zakonu rycerskiego. Wkrótce też odznaki te zmieniły swoją funkcję i formę przekształcając się w ordery, stanowiące wyraz najwyższego uznania ze strony ówczesnych władców. Ich charakter został niezmienny do dnia dzisiejszego.

Ta forma uhonorowania nie była popularną w Polsce, gdyż uważano powszechnie, że ordery jako znaki zaszczytne godzą w równość szlachecką. Kiedy w 1637 roku król Władysław IV wystąpił z zamiarem ustanowienia orderu Niepokalanego Poczęcia NMP, senatorowie podnieśli ogromną wrzawę i nie dopuścili do tego. Trzeba było upływu wielu lat oraz zmiany stosunków społecznych i politycznych, by opory te zostały przełamane. Tenże zresztą sam król wkrótce uczynił wyłom w skrupulatnie przez szlachtę przestrzeganych zasadach pseudorówności, wprowadzając medal z napisem „Honor virtutis praemium” (zaszczyt jest cnoty nagrodą), który niewątpliwie miał charakter nagrodowego, chociaż uznawano tego rodzaju wyróżnienia jako podarunki królewskie, a nie odznaczenia. Od roku 1681 poczęły ukazywać się nagrodowe medale zakładów szkolnych.

Pierwszym polskim orderem, a więc odznaczeniem państwowym najwyższego rzędu, był ustanowiony w 1709 roku przez króla Augusta II Sasa Order Orła Białego. Order ten przetrwał do 1944 roku i chyba ostatni został nadany pośmiertnie gen. Władysławowi Sikorskiemu. Za czasów Stanisława Augusta Poniatowskiego wprowadzono wiele odznak zaszczytnych mających najczęściej formę medalu z uszkiem i wstążką zawieszanego na piersiach. Już na początku panowania tego monarchy wprowadzona została pierwsza polska odznaka wojskowa w postaci medalu za długoletnią służbę. W 1765 roku król ten ustanowił order Św. Stanisława, swego patrona. Później w czasie wojny w obronie Konstytucji 3 Maja, w 1792 roku król wprowadził pierwszy polski order wojskowy — *Virtuti Militari* (zasłuzde wojskowej), istniejący do dziś. W czasach Królestwa Kongresowego pojawiły się liczne odznaki cywilne i wojskowe, służące wyróżnieniu i uhonorowaniu, zaszczytami — jak dawniej mawiano, ludzi zasłużonych.

Wiek XIX przyniósł też nową formę falerystyczną w postaci oznaki o charakterze nie nagrodowym, lecz pamiątkowym względnie manifestacyjnym. Już w czasie powstania listopadowego poczęto nosić przy ubraniu emblematy o wydźwięku patriotycznym, narodowym. Ta forma manifestowania swych uczuć patriotycznych masowo rozpowszechniła się w roku 1863 i w latach

popowstańniowych. Społeczeństwo polskie w ten sposób okazywało swą tożsamość narodową, swe przywiązanie do idei wyzwolenia narodowego.

Obok oznak patriotycznych i pamiątkowych w połowie XIX wieku poczęły ukazywać się oznaki organizacyjne, co wiązało się z powstawaniem licznych stowarzyszeń, klubów, związków. W tym też czasie ukształtowała się forma oznaki. Najczęściej posiadają one przedstawione plastycznie godła organizacyjne, symbole i napisy czy też inicjały. Wykonywane były, podobnie jak współcześnie, najczęściej techniką bicia stemplem z zastosowaniem nieraz barwnej emalii piecowej. Niejednokrotnie posiadają one znaczne walory artystyczne i są małymi dziełami sztuki.

Te dawne i współczesne różnorodne oznaki, a jest ich wiele, stanowią cenny materiał historyczny będący dokumentacją przejawów życia społecznego narodu, oddają też obraz kształtowania się jego gustów artystycznych. Stąd też ten źródłowy w pewnym sensie materiał stał się przedmiotem zainteresowania badaczy dziejów. Poczynając od 1937 roku ukształtowała się w nauce historycznej nowa dyscyplina pomocnicza nazwana mianem falerystyka. Ta nauka pomocnicza historii zajmuje się studiowaniem rozwoju form wyróżnień i nagród, takich jak: ordery i odznaczenia państwowe oraz wszelkiego rodzaju odznaki i wreszcie formy pozanagrodowe, którymi są jakże liczne i jakże różnorodne oznaki, łącznie z tak dobrze nam wszystkim znanymi oznakami rajdowymi. Nazwa tej dyscypliny pochodzi od greckiego słowa „phalera”, co w starożytności oznaczało ozdobną blachę noszoną na piersiach wojowników, czy też ich koni, a mającą za zadanie wyróżniać poszczególne jednostki wojskowe.

Przedmiotem niniejszego opracowania mają być oznaki turystyczne emitowane przez PTTK w Chełmie oraz jedna regionalna odznaka krajoznawcza. By temat ten przybliżyć osobom zainteresowanym wypada sprecyzować te dwa wcale nie jednoznaczne pojęcia.

Odznaka, jest to płaski, nieduży przedmiot o różnorodnym kształcie, wykonany w metalu i dostosowany do noszenia przy ubraniu. Jest on nadawany imiennie przez instytucje państwowe i społeczne z zadaniem uhonorowania (zaszczytowania) osoby zasłużonej, względnie wyróżnieniem człowieka który zdobył określone kwalifikacje.

Oznaka, zwana popularnie „znaczką” jest to przedmiot w swej postaci podobny do odznaki, z tym jednak że spełnia on odmienną funkcję — nie ma waloru nagrodowego, a służy jedynie do oznaczenia przynależności organizacyjnej czy klubowej, do manifestowania określonej idei, czy też jako pamiątka. Oznaka ma więc charakter znaku rozpoznawczego i służy do wyróżnienia osoby czy też pewnej grupy społecznej spośród innych ludzi. Oznaka ma więc za zadanie przekazywanie określonego komunikatu, wiadomości. Językiem tego komunikatu jest symbol plastyczny znajdujący się na odznace, a więc określona forma, czy też barwa, a także inicjały i napisy. Kompozycja plastyczna oznaki wymaga zatem, by była ona w swej formie lakoniczna, zwarta, a jednocześnie dostatecznie zrozumiała i żeby oddawała w sposób komunikatywny zamierzoną ideę. Podobne wymagania stosowane są też

w odniesieniu do odznak, z tym jednak, że przy tych ostatnich wymagane jest zachowanie powagi, wówczas gdy przy komponowaniu odznak dopuszczalna jest w zasadzie całkowita swoboda. Stąd też bardzo często oznaki, szczególnie rajdowe są w swej treści i formie zabawne, a nawet mogą być frywolne.

Oznaki występują w bardzo wielorakim charakterze i spełniają wiele różnorodnych celów. Są więc oznaki wojskowe i jenieckie, turystyczne, krajoznawcze i sportowe, organizacyjne, fantazyjne i mające charakter znaków fabrycznych, czy wręcz maskotek. Nas w tym miejscu interesować będą jedynie oznaki turystyczne z tym, że w katalogu ograniczymy się wyłącznie do regionu chełmskiego.

Pierwsze polskie oznaki turystyczne pojawiły się wraz z powstaniem stowarzyszeń o tym charakterze. W 1873 roku utworzone zostało Galicyjskie Towarzystwo Tatrzańskie. Kolejną organizacją tego typu było powstałe w 1906 roku Polskie Towarzystwo Krajoznawcze. Obie organizacje wprowadziły własne godła reprodukowane w oznakach organizacyjnych. Pierwszą więc turystyczną oznaką był emblemat PTT, który miał formę góralskiej parzenicy z główką kozicy wewnątrz. Towarzystwo to organizowało liczne imprezy turystyczne, stąd niewątpliwie przy tej okazji wydawane były okolicznościowe oznaki mające charakter pamiątki. Szereg z nich dochowało się do naszych dni. Znana jest powszechnie stara oznaka organizacyjna PTK z widokiem ruin zamku w Ogrodzieńcu i herbami trzech polskich stolic: Warszawy, Poznania i Krakowa. Najbardziej spopularyzowana wśród turystów jest oczywiście współczesna organizacyjna oznaka PTTK w postaci mapy Polski z busolą białą-czerwoną na niej. Wypada przy tym zwrócić uwagę, że mimo iż nie ma ona charakteru odznaczenia, w swej formie jest bardzo zbliżona do odznaki honorowej PTTK (różni je tylko dodany w tej ostatniej liść laurowy).

Wówczas gdy odznaki honorowe i kwalifikacyjne są w zasadzie nieliczne, to wydawane przy okazji wszelkich imprez krajoznawczych i turystycznych, okolicznościowe i pamiątkowe oznaki w skali kraju występują w ogromnej ilości, tak że zebranie ich wszystkich jest chyba niemożliwe. Te wszelkie oznaki rajdowe są przedmiotem pasji zbierackiej licznych kolekcjonerów — turystów.

Oznaki turystyczne spełniają wielorakie funkcje, służąc takim celom jak:

- manifestowanie istnienia organizacji i jej funkcjonowanie,
- pobudzanie uczestników imprezy do bliższego interesowania się walorami krajoznawczymi na szlaku, które nieraz symbolizowane są na oznace,
- oddziaływanie na podnoszenie kultury turystyki,
- służą jako element rozpoznawczy, są znakiem odróżnienia uczestników rajdu,
- pobudzają poczucie piękna, służą wyrabianiu gustu artystycznego,
- utrwalają tradycję dorocznych imprez turystycznych, a także tradycję oddziały,
- stanowią pamiątkę osobistą uczestnika imprezy,

- służą uatrakcyjnieniu imprezy, wzbogaceniu form jej towarzyszących,
- stanowią przedmiot kolekcjonerstwa.

Wydawnictwu oznak rajdowych wiele uwagi poświęca Oddział PTTK w Chełmie. Od szeregu już lat przy okazji każdego z sześciu tradycyjnych dorocznych rajdów turystycznych wydawana jest pamiątkowa oznaka. Pierwsza oznaka turystyczna ukazała się w Chełmie przed dwudziestu dwoma laty, w 1960 roku w związku z zapoczątkowanym wówczas dorocznym rajdem jesiennym po ziemi chełmskiej. Godłem tej oznaki jest czarny gacek, mieszkanie chełmskich podziemi. Zaprojektował ją zasłużony działacz turystyki chełmskiej Jan Matczuk.

Poza tymi tradycyjnymi oznakami Oddział chełmski PTTK wydał w 1979 roku jednorazowo oznakę z okazji 20-go Ogólnopolskiego Wysokokwalifikowanego Rajdu Pieszego PTTK. W roku następnym natomiast emitował interesującą plastycznie oznakę upamiętniającą jubileusz 70-cio lecia zorganizowanego ruchu krajoznawczego w Chełmskiem. Miejscowi przewodnicy turystyczni posiadają też własną oznakę rozpoznawczą.

W roku 1977 Zarząd Wojewódzki PTTK w Chełmie emitował trzystopniową oznakę krajoznawczą województwa chełmskiego w dwu wersjach: normalnej wielkości i zminiaturyzowaną. Wykonała ją mennica państwowa.

Projektantami tych oznak byli wyłącznie miejscowi regionaliści, działacze Oddziału PTTK, plastycy amatorzy. Wykonawcą zdecydowanej większości chełmskich oznak turystycznych była pracownia grawersko-brązownicza Józefa Jakubowskiego w Poznaniu. Wyroby tego mistrza znamionuje wysoki poziom techniczny, staranność i solidność wykonawstwa, a także duży kunszt, tak że niejedna oznaka może z powodzeniem uchodzić za broszkę wykonaną przy zastosowaniu techniki emalierskiej.

Tylko nieliczne oznaki zlecane były innym wykonawcom, co niestety odbiło się niekorzystnie na ich jakości. Przykładem takiego marnego poziomu technicznego wyrobu jest oznaka z symbolem „Zawilec” (tabl. II, poz. 3), gdzie zamiast emalii piecowej wykonawca zastosował zwykłą farbę olejną, poczem powierzchnię oznaki powlekł lakierem bezbarwnym. W rezultacie przedmiot mimo niezawinienia ze strony projektanta, wypadł tandetnie. Niezbyt solidnym wykonawcą okazał się też PTTK-owski Foto-PAN, który nie tylko całkowicie przerobił bez uzgodnienia z autorem, jego projekt, ale też dał zbyt cienką warstwę emalii, przez co jest ona w użyciu nietrwała i odłupuje się.

Opracowanie niniejsze przedstawia 22-letni dorobek chełmskich krajoznawców w dziedzinie falerystyki. Jest on niewątpliwie imponujący nie tylko ilościowo. Chełmskie oznaki rajdowe zyskały sławę w szerokich kręgach turystów pieszych, wybiegając daleko poza region. W sumie wydano dotychczas:

— 1 oznakę regionalną w dwu wersjach, w łącznym nakładzie egzemplarzy 11.040 oraz 85 oznak turystycznych w łącznym nakładzie 27.900 egzemplarzy. Poniższe zestawienie obrazuje ten dorobek.

I. O d z n a k i

1. Odnazka krajoznawcza (1977 r. wznow. 1980 r.)			
—	wielkość normalna, brąz 1,	nakład 5.920
—	„ „ srebrzona 1,	„ 2.490
—	„ „ złocona 1,	„ 860
2. Odnazka — miniatura, brąz 1, „ 1.000			
„	„ srebrzona 1,	„ 470
„	„ złocona 1,	„ 300

r a z e m: 2, nakład 11.040 egz.

II. O z n a k i

1.	Oznaka Przewodnicka brązowa 1,	nakład 60
„	„ srebrzona 1,	„ 20
„	„ złocona 1,	„ 20
2.	„ 70-cio lecia 1,	„ 400
3.	„ 20 OWRP 1,	„ 500
4.	„ Rajdu Zwycięstwa 6,	„ 2.800
5.	„ Słowików 16,	„ 5.100
6.	„ Lipcowego 10,	„ 3.200
7.	„ Jesiennego 22,	„ 6.400
8.	„ Kościuszkowskiego 8,	„ 2.880
9.	„ Parasolowego 19,	„ 6.500

r a z e m: 84 nakład 27.900 egz.

o g ó ł e m: 86 „ 38.940

Oznaki w katalogu są uszeregowane w ten sposób, że na pierwszym miejscu umieszczona została oznaka krajoznawcza, następnie oznaka jubileuszowa, za nią przewodnicka, poczem oznaka OWRP. Z kolei przedstawione zostały w ujęciu chronologicznym turystyczne oznaki rajdowe, z tym, że każdy rajd potraktowany został odrębnie, a uszeregowany kolejno wg miesiąca w którym się odbywa. Stąd na pierwszym miejscu znalazł się Rajd Zwycięstwa, który organizowany jest w maju, później kolejno występują Rajd Słowików — miesiąc czerwiec, Rajd Lipcowy, Rajd Jesienny — miesiąc wrzesień, Rajd Kościuszkowski — miesiąc październik i Rajd Parasolowy — miesiąc listopad.

Autor opracowania korzystając częściowo z sugestii projektantów, a częściowo w wypadkach, gdzie nie był w stanie skontaktować się z osobą projektanta, powodując się własną inwencją, opatrzył poszczególne oznaki hasłami które w jakiś syntetyczny sposób charakteryzują kompozycję plastyczną danej pozycji katalogu.

K A T A L O G

I. Odznaka Krajoznawcza Woj. Chełmskiego „Wielka Niedźwiedzica” — 1977 r.

1. Forma podstawowa odznaki

Ośmiopromienna gwiazda z zielonym ośmiobokiem wewnątrz. Na jego obrzeżu napis: ODZNAKA KRAJOZNAWCZA WOJ. CHEŁMSKIEGO. W środku biały niedźwiedź. Idea tej odznaki tłumaczy się w sposób następujący: Gwiazdę tworzą dwa kwadratowe arkusze mapy krajoznawczej ułożone pod kątem 45°. Gwiazda ta jest jednocześnie różą wiatrów, symbol orientacji w terenie. Biały niedźwiedź na zielonym tle to oczywiście godło Chełma, mówiące o jego dawnej historii. Te dwa podstawowe elementy kompozycji plastycznej tworzącej odznakę zawierają ideę właściwą dla krajoznawstwa, to jest poznanie terenu poprzez jego zwiedzanie (róża wiatrów) i zgłębianie jego dziejów (herb). Hasło odautorskie przypisane odznace: „Gwiazda Wielkiej Niedźwiedzicy”, czy też krócej „Wielka Niedźwiedzica”, także sugeruje ideę orientacji w terenie.

Autor: Konstanty Prożogo

Wykonawca: Mennica Państwowa

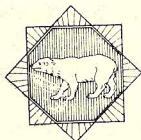
Wielkość: 30×30 mm

Materiał: mosiądz patynowany, srebrzony i złocony z użyciem emalii piecowej w dwu kolorach

Nakład: brąz — 800 egz., srebrzona — 400 egz., złocona — 300 egz.

Wznowienie w 1980 r. brąz — 5.120 egz., srebrzona — 2.090 egz., złocona — 560 egz.

2. Miniatura odznaki (emisja 1977 r.)

Ośmiopromienna gwiazda z 8-bokiem wewnątrz, na nim biały niedźwiedź kroczący w lewo. Idea jakiej służy odznaka krajoznawcza, w odniesieniu do miniatury została ze względów technicznych wyrażona wyłącznie w formie plastycznej, z pominięciem napisów.

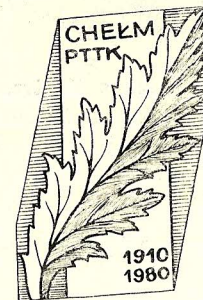
Autor, wykonawca i materiał jak w pkt. 1

Wielkość: 18×18 mm

Nakład: brąz 1.000 egz., srebrzona 470 egz., złocona 300 egz.

II. O z n a k i r ó ż n e

1. Oznaka 70-lecia krajoznawstwa chełmskiego („Jubileuszowa”) 1980 r.

Ma formę skośnie ustawionego w układzie pionowym czworoboku z dwoma ściętymi narożami i białym prostokątem na nim. Na ukos, po przekątnej ułożony duży liść dziewięcisiu popłocholistnego w dwu odcieniach zieleni, jasnym i ciemnym. U góry napis: CHEŁM PTTK, a u dołu daty rocznicowe: 1910/1980.

W swej wymowie ideowej odznaka akcentuje elementy symbolizujące region: biel — to oczywiście chełmska kreda, a walory przyrody propaguje liść tak rzadkiej rośliny jaką jest dziewięcisz, którego unikatowe stanowisko znajduje się w pobliżu Chełma, na Stawskiej Górze. Ten liść jednocześnie zastępuje zbyt banalny laur, który miałby wieńczyć tak doniosłą rocznicę. Czyni to chyba w sposób skuteczny.

Rok 1910 umieszczony na białym prostokacie przypomina o dacie powstania oddziału Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego w Chełmie, założonego przez dra Edwarda Łuczkińskiego. Jego tradycję kontynuuje chełmski oddział PTTK, który w przeddzień jubileuszu otrzymał imię zasłużonego regionalisty chełmskiego prof. Kazimierza Janczykowskiego.

Autor: Konstanty Prożogo

Wykonawca: Józef Jakubowski, Poznań

Wielkość: 23×28 mm

Materiał: mosiądz i emalia palona w 3 kolorach

Nakład: 400 egz.

2. Oznaka przewodnicka („Niedźwiedź”) — 1970 r.

Na wypukłym krążku niedźwiedź na tle trzech drzew. W dali chełmska Górka i kominy cementowni. W otoku napis: PRZEWODNIK PTTK CHEŁM. Oznaka służy jako znak wyróżniający przewodników chełmskich. Stanowi ona realistycznie potraktowaną interpretację herbu miasta z elementami jego architektury. Określa zasięg uprawnień przewodnickich.

Autor: Janusz Ogiński, Barbara Chojnacka

Wykonawca: Zygmunt Deptuła, Lublin

Wielkość: 45 mm

Materiał: miedź patynowana, srebrzona i złocona

Nakład: brąz 60 egz., srebrzona 20 egz., złocona 20 egz.

3. Oznaka 20 OWRP („Orzeł z goździkiem”) 1979 r.

Prostokąt w położeniu poziomym. Na jego metalicznym tle czerwony goździk z białym orłem konstytucyjnym. Z prawej strony wypukły napis: CHEŁM. 1944. 22.VII.1979. XXXV LAT PRL. — 20 OGÓLNOPOLSKI WYSOKOKWALIFIKOWANY RAJD PIESZY PTTK. Wymowa symboliczna oznaki jest jednoznaczna: goździk czerwony, to znak walczącego proletariatu, orzeł państwowy natomiast, jako godło narodowe nawiązuje do rocznicy wyzwolenia kraju.

Autor: Konstanty Prożogo

Wykonawca: Józef Jakubowski, Poznań

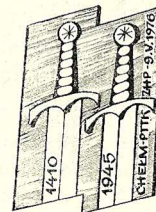
Wielkość: 24×37 mm.

Materiał: miedź patynowa i emalia piecowa w 2 kolorach

Nakład: 500 egz.

III. Oznaki Rajdu Zwycięstwa

1. „Miecze” — 1976

Dwa pionowo ustawione obok siebie równoległoboki z mieczami na nich. Na klingach tych mieczy daty: 1410—1945. Prawe obrzeże wypełnia napis: CHEŁM. PTTK. ZHP. — 9.V.1976. Symbolika oznaki nawiązuje wyraźnie do wiktorii grunwaldzkiej i do zwycięskiego zakończenia II wojny światowej

Autor: Konstanty Prożogo

Wykonawca: Zygmunt Deptuła, Lublin

Wielkość: 20×29 mm

Materiał: mosiądz

Odmiana: oznaka tłoczona w miedzi

Nakład: 500 egz.

2. „Laur” — 1977

Prostokąt w pionowym układzie w kolorach białym i czerwonym, przedzielonych po przekątnej. Na tym tle skośnie ułożona złota (metaliczna) gałązka lauru. U góry data: 9.V.1945. Na metalicznym obrzeżu u dołu wypukły napis: CHEŁM PTTK. 1977. Laur na tle barw narodowych głosi zwycięstwo oręża polskiego w walce z niemieckim najeźdźcą.

Autor: Konstanty Prożogo

Wykonawca: Szczepan Dąbrowski, Legionowo

Wielkość: 21×32 mm

Materiał: mosiądz i emalia piecowa w 2 kolorach

Nakład: 300 egz.

3. „Helmy” — 1978

Dwa helmy bojowe, polski i radziecki, a pod nimi zblokowany w poziomo usytuowany prostokąt, napis: 9.V.1945. RAJD ZWYCIĘSTWA. CHEŁM PTTK. 1978. Między wierszami fryz z liści dębowych. Wymowa ideowa oznaki jest jednoznaczna: sojusz Armii Czerwonej i Wojska Polskiego uwiecznony został wspólnym zwycięstwem.

Autor: Konstanty Prożogo

Wykonawca: Józef Jakubowski, Poznań

Wielkość: 31×32 mm

Materiał: miedź patynowana ●

Nakład: 500 egz.

4. „Trójkąt” — 1979

Równoramienny trójkąt, wierzchołkiem ku górze, ze stępienymi narożnikami. Na zielonym tle biały wojskowy orzeł z tarczą amazonek. Metaliczne patynowe obrzeża wypełnia wypukły napis: 1945. 9.MAJ. 1979. RAJD ZWYCIĘSTWA. PTTK CHEŁM.

Rocznice zwycięstwa symbolika oznaki wiąże ściśle z godłem polskiego żołnierza — polskim tradycyjnym orzełkiem wojskowym.

Autor: Konstanty Prożogo

Wykonawca: Józef Jakubowski, Poznań

Wielkość 25×30 mm

Materiał: miedź i emalia piecowa w 2 kolorach ●

Nakład: 500 egz.

5. „Wzlot” — 1980

Nieforemny wielobok poziomo wydłużony, metaliczny, patynowany, na nim biały realistycznie potraktowany orzeł zrywający się do lotu. W tle wypukły napis: RAJD ZWYCIĘSTWA. 1980. CHEŁM PTTK. Orzeł biały, godło narodowe, każe uczestnikowi rajdu zwrócić się myślami ku dniu kiedy zwycięski naród polski święcił triumf wraz z aliantami, nad złamaną potęgą hitlerowską.

Autor: Konstanty Prożogo

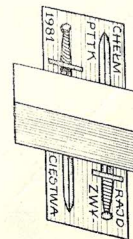
Wykonawca: Józef Jakubowski, Poznań

Wielkość: 22×35 mm

Materiał: miedź i emalia piecowa w 1 kolorze ●

Nakład: 500 egz.

6. „Flaga” — 1981

Pionowo ustawiony metaliczny czworobok z wytłoczonymi na nim dwoma mieczami i napisem: CHEŁM PTTK 1981. RAJD ZWYCIĘSTWA. Na nim w poprzek ułożona flaga narodowa. Ideą oznaki jest trwałość narodowych tradycji zwycięskich walk z niemieckim agresorem.

Autor: Konstanty Prożogo

Wykonawca: T. Wróblewski, Poznań

Wielkość: 16×32 mm

Materiał: mosiądz i emalia piecowa w 2 kolorach ●

Nakład: 500 egz.

IV. Rajd Słowików

1. „Srebrny Słowik” — 1965

Nieregularny czworobok niebieski, a na nim siedzący na gałązce srebrny słowik z lekko uniesionymi skrzydełkami. Na brzegu napis: PTTK CHEŁM. 1965. Godło na oznace nawiązuje do nazwy rajdu.

Autor: Romualda Zajączkowska

Wykonawca: Tadeusz Warchulski, Łódź

Wielkość: 19×21 mm

Materiał: miedź srebrzona i emalia piecowa w 1 kolorze

Odmiany: tło zielone względnie białe

Nakład: 150 egz.

2. „Jaskółka” — 1966

Nieregularny pięciobok, którego powierzchnia podzielona jest na sektory w kolorach: biały, zielony, niebieski. Na tym tle lecąca w lewo srebrna jaskółka, obok słup graniczny w kolorach czerwonym i srebrnym. Na obrzeżu napis: PTTK. CHEŁM — IV. 1966.

Symbolika oznaki mówi o wiosnie i nawiązuje do granicy przyjaźni na Bugu.

Autor: Jan Matczuk

Wykonawca: Tadeusz Warchulski, Łódź

Wielkość: 23×24 mm

Materiał: biały metal i emalia piecowa w 4 kolorach

Nakład: 150 egz.

3. „Zawilec” — 1967

Owal w pionowym ujęciu. Na niebieskim tle biały zawilec z żółtym środkiem i metalicznym liściem. W otoku napis: CZERWIEC 1967 — PTTK CHEŁM. Kwiat zawilca jest synonimem wiosny, mówi o pięknie przyrody naszego lasu.

Autor: Jan Matczuk

Wykonawca: Fotopam Kraków

Wielkość: 15×21 mm

Materiał: miedź i lakier w 3 kolorach

Nakład: 150 egz.

4. „Obuwik” — 1968

Owal rozszerzający się ku górze, w układzie pionowym. Na jego białym tle kwiat storczyka obuwika. Łodyżka i liście zielone, kwiat w kolorach brązowym i żółtym ze środkiem czerwonym. Na obrzeżu napis: CZERWIEC 1968. PKKFiT. PTTK. CHEŁM. Godło rajdu propaguje ochronę przyrody.

Autor: Jan Matczuk

Wykonawca: Józef Jakubowski, Poznań

Wielkość: 16×22 mm

Materiał: miedź i emalia piecowa w 5 kolorach

Nakład: 150 egz.

5. „Tulipany” — 1969

Nieregularny pięciobok w kolorze białawkowym. Na nim dwa kwiaty tulipanu, biały i czerwony. Łodyżki i liście zielone. U dołu napis: CHEŁM.

1944 — 1969. Symbolika oznaki nawiązuje wyraźnie do akcentów narodowych poprzez zestawienie barw kwiatów.

Autor: Zbigniew Nieoczym

Wykonawca: Józef Jakubowski, Poznań

Wielkość: 19×26 mm

Materiał: miedź i emalia piecowa w 5 kolorach

Nakład: 300 egz.

6. „Jelonek” — 1970

Dwa liście dębowe: zielony i pomarańczowy, a na nich czarny chrząszcz, jelonek rogacz. U dołu napis: PTTK. PKKFIT. CHEŁM. 70. Tematycznie oznaka popularyzuje bogactwo i piękno świata owadów, którego przedstawicielem jest największy krajowy chrząszcz będący godłem rajdu.

Autor: Konstanty Prożogo

Wykonawca: Józef Jakubowski, Poznań

Wielkość: 20×28 mm

Materiał: miedź i 3 kolory emalii piecowej

Nakład: 300 egz.

7. „Złoty słowik” — 1971

Poziomo ustawiony prostokąt, na nim ciemnoniebieski wglębny kontur mapy powiatu chełmskiego i złoty metaliczny słowik z nutami przy dziobie. Obok napis: RAJD SŁOWIKÓW — WYDZ. OSWIATY. PTTK. PKKFIT. CHEŁM 1971. (Wyraz Chełm posiada przedstawione litery CH). Godło rajdu zachęca do stosowania w czasie wędrówek piosenki turystycznej, mówi o wiośnie i radości życia.

Autor: Edward Szałaj

Wykonawca: Zygmunt Deptuła, Lublin

Wielkość: 20×25 mm

Materiał: mosiądz i lakier w jednym kolorze

Nakład 300 egz.

8. „Zwinka” — 1972

Poziomo wydłużony nieregularny wielobok. Na jego jasnozielonym tle, także zielony, w ciemniejszym odcieniu liść, na którym jest brązowa jaszczurka z białym oczkiem. Z lewej strony napis: VIII RAJD SŁOWIKÓW. CHEŁM 1972. PTK. PTTK. Godło rajdu można uznać za symbol gracji i ruchu. Oznaka popularyzuje bogactwo fauny naszych lasów.

Autor: Konstanty Prożogo

Wykonawca: Józef Jakubowski, Poznań

Wielkość: 18×34 mm

Materiał: miedź i emalia piecowa w 4 kolorach

Odmiana: tło pomarańczowe zamiast jasno-zielonego

Nakład: 300 egz.

9. „Na nowiu” — 1973

Wydłużony poziomo czworobok z dwoma zaokrąglonymi narożami. Na ciemnoniebieskim tle duża okładła jasnoniebieska tarcza księżycy z białym sierpem nowiu z prawej strony. Na tle księżycy czarna sylwetka śpiewającego na gałązce słowika. Na brzegach napis: 1973. CHEŁM. WYDZ. OSWIATY. Godłem rajdu jest nów księżycy i słowik. Symbolika — to uroku nocnego rajdu pieszego.

Autor: Konstanty Prożogo

Wykonawca: Józef Jakubowski, Poznań

Wielkość: 23×30 mm

Materiał: biały metal i emalia piecowa w 4 kolorach

Nakład: 300 egz.

10. „Rzekotka” — 1974

Na wydłużonym poziomo, nieregularnym metalicznym sześcioboku ciemnozielony liść róży, a na nim rzekotka oddana w kolorze jasnej zieleni z czarnymi

elementami. Na obniżonym groszkowanym tle napis: WYDZ. OSW. CHEŁM 1974 PTTK. RAJD SŁOWIKÓW.

Najpiękniejszy krajowy płaz, mała żabka, rzekotka mówi o urokliwym, niepowtarzalnym pięknie przyrody ojczystej. Oznaka popularyzuje to piękno wśród uczestników rajdu.

Autor: Konstanty Prożogo

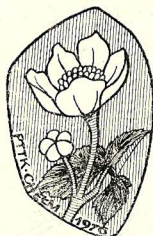
Wykonawca: Józef Jakubowski, Poznań

Wielkość: 22×39 mm

Materiał: miedź i emalia piecowa w 3 kolorach ●

Nakład: 300 egz.

11. „Kaczeniec” — 1976

Pionowo ustawiony, górą rozrzeszający się owal. Na jego fioletowym tle żółty kwiat i takiż pąk kaczeńca czyli knieci błotnej. Łodyżka jasnozielona, a liść oddany w odcieniu ciemnej zieleni. Na skraju napis: PTTK CHEŁM 1976. Godłem rajdu jest najwcześniejszy kwiat naszych łąk, popularyzujący uroki łąk i oczarów, w które obfituje region chełmski, szczególnie jego partie północne.

Autor: Konstanty Prożogo

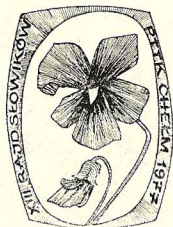
Wykonawca: Józef Jakubowski, Poznań

Wielkość: 20×30 mm

Odmiana: tło brązowe zamiast fioletowego

Nakład: 300 egz.

12. „Fiolek” — 1977

W pionowym układzie czworobok, którego brzegi są wygięte na zewnątrz. Na nim biały owal z fioletowym kwiatem fiołka z żółtym oczkiem i takimże

pąkiem. Łodyżki zielone. Na obniżonym, metalicznym otoku napis: XIII RAJD SŁOWIKÓW. PTTK CHEŁM 1977.

Nikły, a przy tym pełen uroku wonny kwiatusek fiołka woła turystę, by porzucił miejskie mury i ciągnął do lasu witać wiosnę.

Autor: Konstanty Prożogo

Wykonawca: Józef Jakubowski, Poznań

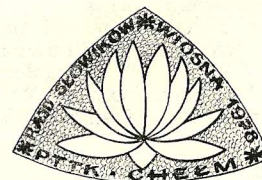
Wielkość: 24×31 mm

Materiał: mosiądz i emalia piecowa w 4 kolorach ●

Odmiana: tło jasnoniebieskie ●

Nakład: 500 egz.

13. „Nenufar” — 1978

Równoramiennej trójkąt z wygiętymi na zewnątrz bokami. Na metalicznym, patynowanym tle biały kwiat lili wodnej z żółtym środkiem i zieloną łodyżką. Na obrzeżu napis: RAJD SŁOWIKÓW. WIOSNA 1978 PTTK CHEŁM. Najpiękniejsza roślina wodna — grzybień biały, jest symbolem tajemniczego uroku oczarów i jezior w ogóle, a w danym przypadku, uroku Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego.

Autor: Konstanty Prożogo

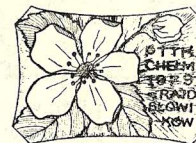
Wykonawca: Józef Jakubowski, Poznań

Wielkość: 24×34 mm

Materiał: miedź patynowana i emalia piecowa w dwu kolorach ●

Nakład: 500 egz.

14. „Kwiat jabłoni,, — 1979

Czworobok z wklęsłymi brzegami w ustawieniu poziomym. Na jego metalicznym tle gałązka jabłoni z białym kwiatem i takimże pączkiem. Liść i gałązka zielone. Dolne partie płatków żółte, a w odmianie czarne. W tle wypukły napis: PTTK CHEŁM. 1979. RAJD SŁOWIKÓW. Świeża biel obapanych kwiatami jabłoni mówi o uroku wsi polskiej w okresie wczesnej wiosny, nawołuje turystę do wejścia w jej opłotki.

Autor: Konstanty Prożogo
Wykonawca: Józef Jakubowski, Poznań
Wielkość: 26×37 mm
Materiał: miedź patynowa i emalia piecowa w 3 kolorach ●
Nakład: 500 egz.

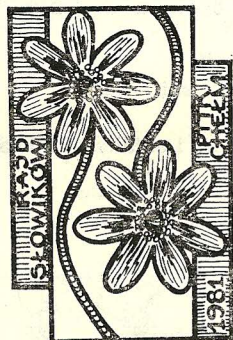
15. „Cytrynek” — 1980

Regularna, poziomo wydłużona forma z wypukłymi bokami poziomymi i wklęsłymi pionowymi. Na metalicznym jej tle żółty motylek z czarnymi plamkami na skrzydłach i także czarnym tułowiem i odwłokiem. Obok napis: CHEŁM. PTTK. RAJD WIOSENNY 1980. Motyl cytrynek to zwiastun wiosny, a pod tym hasłem jest właśnie organizowany Rajd Słowików. Godło to może też być odczytywane w myśl powiedzenia: „Motylem jestem...”

Autor: Konstanty Prożogo
Wykonawca: Józef Jakubowski, Poznań
Wielkość: 22×30 mm
Materiał: miedź patynowa i 2 kolory emalii piecowej ●
Nakład: 500 egz.

16. „Przylaszczki” — 1981

Wydłużony prostokąt w układzie pionowym, z wyciętymi naprzeciwlegle narożami. Na białym tle dwa kwiaty przylaszczki. Płatki niebieskie, a środki kwiatów zielone i także łodyżki. Obok napis RAJD SŁOWIKÓW. 1981.PTTK CHEŁM.

Godło rajdu jest symbolem wiosny i synonimem leśnych wędrowek wiosennych.

Autor: Konstanty Prożogo
Wykonawca: Teresa Wróblewska, Poznań
Wielkość: 20×30 mm
Materiał: mosiądz i emalia piecowa w 3 kolorach ●
Nakład: 400 egz.

V. RAJD LIPCOWY

1. „PKWN” — 1968

Prostokąt w układzie poziomym. Na nim tłoczone inicjały PKWN i daty: 1944 — 1968 oraz napis: RAJD LIPCOWY, PTTK CHEŁM. PKKFiT. Idea rajdu jest uczczenie rocznicy Manifestu Lipcowego PKWN, stąd też głównym motywem plastycznym oznaki jest ten tak dobrze wszystkim znany skrót wyrażony przy pomocy ozdobnych liter.

Autor: Zbigniew Nieoczym
Wykonawca: Fotopam, Kraków
Wielkość: 19×24 mm
Materiał: miedź patynowa
Nakład: 100 egz.

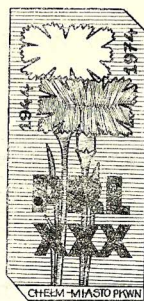
2. „Smukły orzeł” — 1971

Prostokąt pionowo wydłużony ze ściętym górnym prawym rogiem. Na nim tłoczony stylizowany orzeł na wzór godła SD. Na skrajach oznaki napisy: PKWN. RAJD LIPCOWY. 19 — 22.VII.1971. PTTK CHEŁM. Orzeł siedzący na skrócie PKWN jest symbolem wyzwolenia, jakie nam przyniósł lipiec 1944 roku.

Autor: Zbigniew Nieoczym
Wykonawca: Fotopam, Kraków
Wielkość: 14×28 mm
Materiał: miedź patynowa
Nakład: 100 egz.

3. „Goździki” — 1974

Ustawiony w pionie prostokąt ze ściętymi dwoma naprzemianległymi narożami. Na niebieskim tle dwa stylizowane goździki, biały i czerwony z zielonymi łodyżkami. Obok daty rocznicowe: 1944 — 1974. U dołu na złotym obrzeżu czarny napis: CHEŁM MIASTO PKWN. Pod kwiatami wyeksponowane metaliczne inicjały PRL i rzymska cyfra XXX. Ideą symbolu plastycznego jest uczczenie XXX rocznicy wyzwolenia narodowego, stąd kwiaty o barwach narodowych.

Autor: Konstanty Prożogo

Wykonawca: Józef Jakubowski, Poznań

Wielkość: 19×40 mm

Materiał: miedź i emalia piecowa w 4 kolorach

Nakład: 1.000 egz. w tym: na niebieskim tle — 400 egz., na patynowanej miedzi — 200 egz., na mosiądzu — 200 egz., na tle srebrzonym — 200 egz.

4. „Mak” — 1975

Prostokąt z zaokrąglonymi lekko narożami. Na białym tle czerwony kwiat maku z czarnym środkiem i nieco ciemniejszymi płatkami zewnętrznymi. Łodyżka zielona. U dołu metaliczny napis: 22.VII.1944. CHEŁM. VIII RAJD LIPCOWY. PTTK. Godło rajdu jest symbolem walki o wyzwolenie społeczne, symbolem ofiary krwi, co niedwuznacznie wiąże się z celem rajdu — uczczenie rocznicy wyzwolenia.

Autor: Konstanty Prożogo

Wykonawca: Fotopam, Kraków

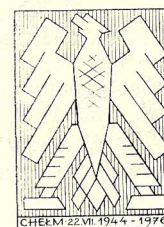
Wielkość: 24×29 mm

Materiał: mosiądz i emalia w 5 kolorach

Odmiany: tło żółte oraz tło niebieskie

Nakład: 500 egz.

5. „Kanciasty orzeł” — 1976

Czerwony pionowo ustawiony prostokąt ze stylizowanym kubistycznie białym orłem. Niżej na metalicznym obrzeżu napis: CHEŁM. 22.VII.1944 — 1976. Wymowa ideowa oznaki jest jednoznaczna, ma wydzźwięk patriotyczny. Forma orla wzorowana jest na godle wykutym w kamieniu, a znajdującym się nad głównym wejściem do Muzeum w Łańcucie.

Autor: Konstanty Prożogo

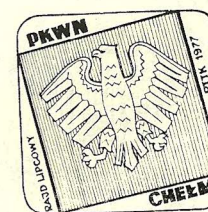
Wykonawca: Józef Jakubowski, Poznań

Wielkość: 22×30 mm

Materiał: miedź i emalia palona w dwu kolorach

Nakład: 300 egz.

6. „Orzełek kościuszkowców” — 1977

Kwadrat z lekko stępionymi rogami, a na nim skośnie ustawiona czerwona kwadratowa tarcza z białym, nieco podstylizowanym orzełkiem 1 Dywizji Piechoty. Na matalicznych groszkowanych obrzeżach napis: PKWN. CHEŁM. RAJD LIPCOWY. PTTK 1977. Orzeł z 1943 r. jest symbolem pierwszych dni wolności.

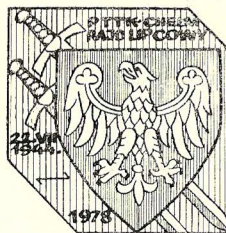
Autor: Konstanty Prożogo

Wykonawca: Józef Jakubowski, Poznań

Wielkość: 28×28 mm

Nakład: 100 egz.

7. „Orzeł piastowski” — 1978

Czworokąt ze ściętymi dwoma naprzemianległymi narożami. Na nim czerwona gotycka tarcza z białym piastowskim orłem. Obok dwa grunwaldzkie miecze i napis: PTTK CHEŁM. RAJD LIPCOWY. 22.VII.1944 — 1978. Rozwiązanie plastyczne swą wymową ideową nawiązuje do wiktorii grunwaldzkiej, łącząc z nią wyzwolenie Polski w 1944 r.

Autor: Konstanty Prożogo

Wykonawca: Józef Jakubowski, Poznań

Wielkość 30×30 mm

Materiał: miedź patynowa i emalia piecowa w 2 kolorach

Nakład: 300 egz.

8. „XXXV-lecie PRL” — 1979

Pionowo ustawiona figura zbliżona formą do rombu ze ściętymi narożami i wklęsłymi bokami. Dzieli się poziomo na dwie części: górną wypełnia całkowicie biały stylizowany orzeł, na dolnej czerwonej napis biały: PRL/XXXV oraz metaliczne napisy u góry i dołu: 1944.22.VII.1979. CHEŁM. Kolorystycznie oznaka tworzy barwy flagi narodowej i tak z daleka jest odczytywana. Ten symbol państwowości polskiej akcentuje 35 rocznicę wyzwolenia kraju.

Autor: Konstanty Prożogo

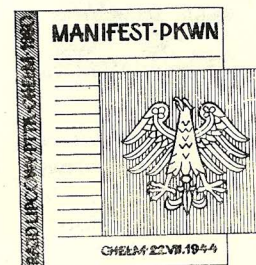
Wykonawca: Józef Jakubowski, Poznań

Wielkość: 25×35 mm

Materiał: miedź i emalia piecowa w 2 kolorach

Nakład: 520 egz.

9. „Manifest” — 1980

Pionowo usytuowany biały prostokąt markujący plakat z metalicznym napisem u góry: MANIFEST PKWN, u dołu zaś: 22.VII.1944. Na lewym metalicznym obrzeżu wypukły napis informacyjny: RAJD LIPCOWY. PTTK. CHEŁM. 1980. Na tym tle, przesunięta w prawo poza plakat czerwona kwadratowa tarcza z białym orłem piastowskim, nieco podstylizowanym. Oznaka symbolizuje ideę Manifestu Lipcowego, wydane go w Chełmie przed 36 laty.

Autor: Konstanty Prożogo

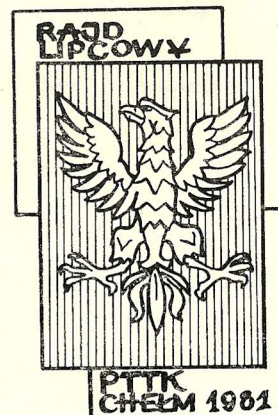
Wykonawca: Józef Jakubowski, Poznań

Wielkość 22×33 mm

Materiał: mosiądz i emalia piecowa w 2 kolorach

Nakład: 200 egz.

10. „Orzeł stanisławowski” — 1981

Czerwona prostokątna tarcza, na niej biały orzeł z czasów stanisławowskich, z tym jednak, że bez korony. U góry z lewej i u dołu z prawej strony wysunięte poza tę tarczę metaliczne, obniżone odcinki obrzeży z napisem: RAJD X LIPCOWY. PTTK. CHEŁM. 1981. Oznaka jest kontynuacją tematu: godło narodowe. Ma patriotyczną wymowę i nawiązuje do tradycji walk narodowo-wyzwoleńczych z okresu powstań.

Autor: Konstanty Prożogo

Wykonawca: Teresa Wróblewska, Pznań

Wielkość: 25×37 mm

Materiał: miedź i emalia piecowa w 2 kolorach ●

Nakład: 100 egz.

VI. RAJD JESIENNY

1. „Nietoperz” — 1960

Wydłużony poziomo foremny sześciokąt. W jego centrum na białym nieregularnym tle czarna sylweta gacka wielkoucha. Resztę pola wypełniają tłoczone w blasze wyłomy. W obwiedzionym ramką obrzeżu wypukły napis: PTTK. I RAJD PO ZIEMI CHEŁMSKIEJ. ZMS. CHEŁM LUB. — ZIMA 1960. Ta pierwsza chełmska oznaka rajdowa popularyzuje chełmskie podziemia kredowe, których symbolem jest bryła kredy i nietoperz.

Autor: Jan Matczuk

Wykonawca: Alfons Kołodziejczyk, Kraków

Wielkość: 26×28 mm

Materiał: patynowana miedź i emalia piecowa w 2 kolorach

Nakład: 150 egz.

Nakład: 150 egz.

2. „Panorama miasta” — 1961

Poziomo wydłużony foremny sześciokąt. W tle stylizowana panorama Chełma jako czarna sylwetka, nad nią błękitne niebo z białymi kłębiastymi obłokami. Dolna część pola wewnętrznego metaliczna z wgłębny czarnym napisem: 950 LAT CHEŁMA. Pod panoramą na osi tarcza zielono emaliowana z metalicznym herbem Chełma. Obrzeże oddzielone linią, biało-emaliowane z napisem: PTTK. RAJD PO ZIEMI CHEŁMSKIEJ. PTTK. CHEŁM LUB. JESIEŃ 1961.

Herb ziemi chełmskiej i panorama miasta stanowią zachętę do poznania historii regionu i przemierzenia jego szlaków.

Autor: Jan Matczuk

Wykonawca: Alfons Kołodziejczyk, Kraków

Wielkość 26×27 mm

Materiał: miedź i emalia piecowa w 4 kolorach ●

3. „Czapla” — 1962

Nieregularna owalna forma nieco wydłużona w poziomie. Na jej szarym tle biała tarcza słoneczna z czarą sylwetą czapli w locie. Przed jej dziobem skrót: ZSP. W biało emaliowanym otoku napis: PTTK CHEŁM LUB. III RAJD PO ZIEMI CHEŁMSKIEJ. 1962.

Symbolika oznaki stanowi wyraz zachęty do wędrówek i do poznania awiofauny chełmskiego regionu.

Autor: Zofia Bodakowska

Wykonawca: Alfons Kołodziejczyk, Kraków

Wielkość: 25×27 mm

Materiał: miedź i emalia piecowa w 4 kolorach

Nakład: 300 egz.

4. „Niedźwiadek wędrownik” — 1963

Nieregularna, kanciasto-obła forma wydłużona w pionie. Na jej niebieskim polu biały niedźwiadek kroczący na dwu łapach z węzełkiem na plecach. Węzełek ten jest oddany w biały kolor z ciemnoniebieskimi grochami. Prawy skraj oznaki oraz jej górne obrzeże wypełnia skośnie ustawiony ciemnoniebieski drogowskaz z napisem na nim. IV RAJD PO ZIEMI CHEŁMSKIEJ. PTTK. 1963.

Symbolika oznaki jest oczywista — mówi ona o pieszych wędrówkach po ziemi chełmskiej, której godłem jest biały miś.

Autor: Zofia Bodakowska

Wykonawca: Alfons Kołodziejczyk, Kraków

Wielkość: 33×35 mm

Materiał: miedź i emalia piecowa w 3 kolorach

Nakład: 200 egz.

5. „Ludzik” — 1964

Nieregularny czarno emaliowany ował z metalicznie przedstawionym w uproszczonej formie ludzikiem z kijem w ręku kroczącym w lewo. W otoku napis: V JUB. RAJD PO ZIEMI CHEŁMSKIEJ. 1964. PTTK CHEŁM. Kreskówka jest symbolem pieszej turystyki. W swym wyrazie plastycznym kojarzy się ona z rysunkami na ceramice wykopaliskowej.

Autor: Zbigniew Markiewicz

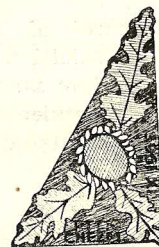
Wykonawca: Tadeusz Warchulski, Łódź

Wielkość: 18×21 mm

Materiał: miedź i emalia piecowa w 1 kolorze

Nakład: 100 egz.

6. „Dziewięsił w trójkacie” — 1965

Trójkąt prostokątny z dłuższym ramieniem pionowym. Na jego metalicznym tle kwiat dziewięsiłu z trzema liśćmi. Koszyk kwiatu pomarańczowy i słomkowe płatki, liście zielone. W wolnych polach wgłębny niebieski napis PTTK CHEŁM. 1965. Godło rajdu symbolizuje ochronę przyrody, jako że roślina jest szczególnie rzadka. Jej stanowisko znajduje się w razerwacie na Stawskiej Górze koło Chełma.

Autor: Jan Matczuk

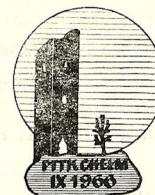
Wykonawca: Tadeusz Warchulski, Łódź

Wielkość: 17×33 mm

Materiał: miedź i lakier w 4 kolorach

Nakład: 300 egz.

7. „Stołpie i księżyc” — 1966

Oznaka ma formę koła z nieregularną podstawą u dołu. Na tle pomarańczowego dysku księżyca w pełni, czarna sylwetka wieży w Stołpiu i metaliczna sylweta drzewa obok. U dołu zielone wzgórze, a na nim metaliczny napis: IX.1966. Symbolikę oznaki można odczytać jako wyraz dawności i tajemniczości dziejów regionu, które kryją jeszcze wiele niezbadanych zagadek.

Autor: Jan Mateczuk
Wykonawca: Tadeusz Warchulski, Łódź
Wielkość: 20×26 mm
Materiał: miedź i emalia piecowa w 3 kolorach
Nakład: 300 egz.

8. „Wieża w Stołpiu” — 1967

Prostokąt z zaokrąglonymi narożami w ujęciu pionowym. Widok zabytkowej wieży w Stołpiu na tle obłoków. Niezbyt fortunnie powtórzono tematykę oznaki z roku ubiegłego, w tym samym rajdzie. Prezentowana jako godło rajdu wieża jest najstarszym zabytkiem świeckim na wschód od Wisły. Ideą oznaki jest sprawa ochrony zabytków kultury materialnej regionu.

Autor: Zbigniew Nieoczym
Wykonawca: Fotopam, Kraków
Wielkość: 12×21 mm
Materiał: miedź, tłoczona z myślą o zastosowaniu emalii, czego jednak nie wykonano
Nakład: 300 egz.

9. „Kot turysta” — 1968

Nieregularny pięciobok z prostokątną podstawą. Na tle nizinnego krajobrazu z zielonym polem, lasem na horyzoncie oddanym w ciemniejszym odcieniu zieleni i błękitnym niebem — kroczy na dwu łapach czarny kot groteskowo przedstawiony z plecakiem na grzbiecie i laską w dłoni. Na czerwonej podstawie metaliczny napis: PTTK. PKKFiT. CHEŁM.

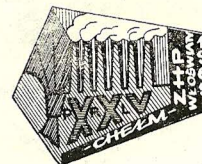
Autor: Zbigniew Nieoczym
Wykonawca: Józef Jakubowski, Poznań

Wielkość: 20×26 mm

Materiał: miedź i emalia piecowa w 4 kolorach

Nakład: 300 egz.

10. „Kominy” — 1969

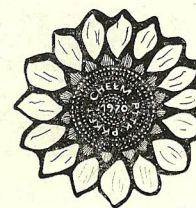

Wydłużony w poziomie nieregularny wielobok, na którego niebieskim tle sześć szarych kominów z piuropuszem białego dymu nad nimi. Obok brązowa lilijka harcerska. U dołu czerwona cyfra XXV i metaliczne inicjały: PRL. Na ciemnoniebieskim obrzeżu napis: CHEŁM ZHP W-Ł. OŚWIATY 1969.

Ekspozycja na oznace turystycznej dymów cementowni jest dużym niewypałem, który można tłumaczyć tym, że w pierwszych momentach po uruchomieniu tego zakładu przemysłowego społeczeństwo chełmskie okazywało dużą radość. Nie myślano jeszcze wówczas o ubocznych tego skutkach w postaci zanieczyszczenia środowiska.

Autor: Krzysztof Prost
Wykonawca: Józef Jakubowski, Poznań
Wielkość: 22×27 mm
Materiał: miedź i emalia piecowa w 6 kolorach
Nakład: 300 egz.

11. „Słonecznik” — 1970

Kwiat słonecznika z ciemno-patynowanym, groszkowanym koszyczkiem na którym okólny napis: PTTK. PKKFiT. CHEŁM. 1970. Szesnaście żółtych płatków z zielonymi trójkątami u nasady. Słonecznik to symbol jesieni na polskiej wsi. Ideą oznaki jest popularyzowanie wśród turystów piękna złotej jesieni polskiej.

Autor: Konstanty Prożogo
Wykonawca: Tadeusz Warchulski, Łódź
Wielkość: ϕ —28 mm

Materiał: miedź i emalia w 2 kolorach

Nakład: 300 egz.

12. „Garnki” — 1971

Nieregularna forma wydłużona w poziomie. Na jej tle fakturowanym poziomym kreskowaniem, dwa pawłowskie garnki i misa, zdobione stosownym do miejscowych wzorów rytym. W otoku napis: RAJD PO ZIEMI CHEŁMSKIEJ. 1971. PKKFiT. PTTK. Oznaka ma na celu popularyzację ludowej ceramiki regionalnej, której ośrodek znajduje się w pobliskim Pawłowie.

Autor: Konstanty Prożogo

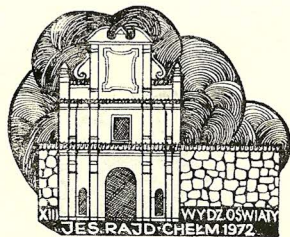
Wykonawca: Fotopam, Kraków

Wielkość: 24×35 mm

Materiał: miedź patynowana

Nakład: 300 egz.

13. „Brama Uścituska” — 1972

Nieregularna, złożona forma z przedstawieniem fasady zabytkowej bramy w Chełmie z murem przy niej, na tle kłębiastych obłoków. Dołem, u podstawy napis: XIII JES. RAJD. CHEŁM. 1972. WYDZ. OŚWIATY. Ideą oznaki jest ochrona zabytków.

Autor: Konstanty Prożogo

Wykonawca: Fotopam, Kraków

Wielkość: 31×38 mm

Materiał: miedź patynowana

Nakład: 300 egz.

14. „Żółw błotny” — 1973

Forma zbliżona do owalu pokryta niebiesko-zielonymi sfałowanymi pasami. Na tym tle czarny żółw błotny. Na czarnym otoku z prawej metaliczny napis: XIII RAJD JESIENNY. PKKFiT. PTTK. (liczba rajdu — błędna — winno być XIV). Godło rajdu stanowi nieliczny już w kraju gad, którego stanowiska znajdują się na terenie regionu chełmskiego. Ideą oznaki jest ochrona tego gatunku.

Autor: Konstanty Prożogo

Wykonawca: Józef Jakubowski, Poznań

Wielkość: 28×34 mm

Materiał: miedź i emalia piecowa w 3 kolorach

Odmiana: fale biało-niebieskie

Nakład: 300 egz.

15. „Barwy ziemi” — 1974

Skoszony równoległobok w ustawieniu poziomym. Na srebrzonym tle zachodzące na siebie liście jaworu: żółty, zielony i czarny. U dołu z lewej napis: CHEŁM. ZSMW. 1974. XV RAJD JESIENNY PO ZIEMI CHEŁMSKIEJ. PTTK. Ideą oznaki jest popularyzacja barw ziemi chełmskiej: żółto-zielono-czarna. Nadto zwraca ona uwagę na piękno formy liści naszych drzew, na przykładzie liścia jaworu.

Autor: Konstanty Prożogo

Wykonawca: Józef Jakubowski, Poznań

Wielkość: 21×33 mm

Materiał: miedź srebrzona i oksydowana oraz emalia piecowa w 3 kolorach

Nakład: 500 egz.

Ował ustawiony pionowo wskos. Na jego niebieskim tle biały szczyt chałupy drewnianej z wiatrownicami i z zielonym ozdobnym pazdurem w jego zwieńczeniu. Z lewej u góry napis: XV RAJD JESIENNY. 1975. PTTK. CHEŁM (omyłka — winno być XVI). Ideą oznaki jest popularyzacja piękna drewnianej architektury ludowej ze szczególnym zwróceniem uwagi na dekoracyjny detal.

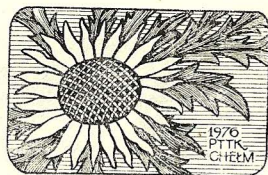
Autor: Konstanty Prożogo

Wykonawca: Fotopam, Kraków

Wielkość: 30×39 mm

Materiał: mosiądz i emalia piecowa w 3 kolorach

Nakład: 500 egz.

Prostokąt w układzie poziomym z zaokrąglonymi narożami. Na jego jasnozielonym tle duży biały kwiat dziewięsiłu z brązowym siatkowanym koszykiem wewnątrz. Wokół rozchodzą się ciemnozielone liście. U dołu z prawej strony napis: 1976. PTTK. CHEŁM. Roślina ta z uwagi na unikatowe swe występowanie na Stawskiej Górze k/Chełma, stała się symbolem przyrody regionu. Ideą przewodnią oznaki jest zbliżenie uczestnika rajdu do tej przyrody.

Autor: Konstanty Prożogo

Wykonawca: Józef Jakubowski, Poznań

Wielkość: 23×36 mm

Materiał: miedź i emalia piecowa w 4 kolorach

Nakład: 300 egz.

Skośnie w górę wydłużona forma zbliżona do równoległoboku, na którego tle utworzonym z żółto-zielonym pasów czarny ślad bosej stopy. U góry i u dołu na metalicznych obrzeżach napis: XVIII RAJD JESIENNY. PTTK. CHEŁM. 1977. Oznaka stanowi humorystycznie potraktowany symbol turystyki pieszej.

Autor: Konstanty Prożogo

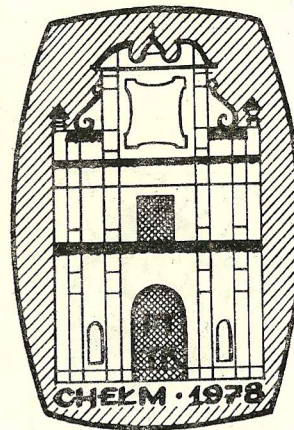
Wykonawca: Józef Jakubowski, Poznań

Wielkość: 20×39 mm

Materiał: mosiądz i emalia piecowa w 3 kolorach

Odmiana: tło utworzone z pasów żółto-białych

Nakład: 300 egz.

Pionowo ustawiona figura geometryczna o formie pośredniej między prostokątem, a owalem. Na jej metalicznym tle biała fasada Bramy Uściłuskiej w Chełmie. U dołu napis: PTTK CHEŁM. 1978. Piękny zabytek z okresu

baroku skłania do zwrócenia uwagi na wartości plastyczne i historyczne obiektów architektonicznych spotykanych przez turystę na szlaku.

Autor: Konstanty Prożogo

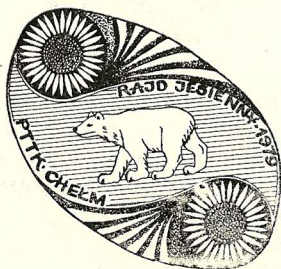
Wykonawca: Józef Jakubowski, Poznań

Wielkość: 21×38 mm

Nakład: 300 egz.

Materiał: miedź patynowana i emalia piecowa w 1 kolorze ● ●

20. „Woluty” — 1979

Skośnie ustawiony owal z dwoma wolutami, wewnątrz których kwiaty dziewięcisiu tłoczone w metalu ze stylizowanymi liśćmi. Wewnętrzne ślimakowate pole zielone z białym niedźwiedziem na nim. W tle napis: RAJD JESIENNY 1979. PTTK CHEŁM. Białe miś w zielonym polu, a także kwiaty dziewięcisiu, to wymowne symbole regionu. Ideą oznaki jest krzewienie regionalizmu, lokalnego patriotyzmu i krajoznawstwa.

Autor: Konstanty Prożogo

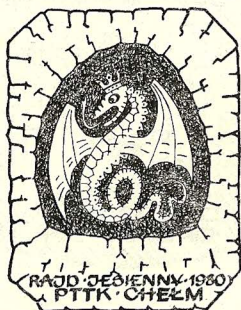
Wykonawca: Józef Jakubowski, Poznań

Wielkość: 24×37 mm

Materiał: miedź patynowana i 2 kolory emali piecowej ●

Nakład: 300 egz.

21. „Bieluch” — 1980

Prostokąt w układzie pionowym ze ściętymi narożami. Na białym żyłkowanym tle, imitującym spękane chełmskie podłoże kredowe, metaliczne

wgłębienie w formie prześwitu podziemia kredowego. Wewnątrz uskrzydłony wąż w kornie. Tematyka oznaki nawiązuje do legendy o smoku zwanym Bieluchem — władcy kredowych podziemi chełmskich. Służy popularyzacji tajemniczych podziemnych chodników w Chełmie.

Autor: Konstanty Prożogo

Wykonawca: Józef Jakubowski, Poznań

Wielkość: 26×34 mm

Materiał: mosiądz i emalia piecowa w 1 kolorze ●

Nakład: 300 egz.

22. „ŁOŚ” — 1981

Oznaka ma kształt zbliżony do prostokąta pionowo ustawionego, z tym, że jego boki są odkształcone łukowato na zewnątrz. Na białym tle brązowa głowa łosia z beżowymi rogami. Na metalicznym obrzeżu napis: RAJD JESIENNY. PTTK CHEŁM, 1981. Łoś, to król fauny chełmskiego regionu. Przed kilku laty stado łosi załomowało się na terenach Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego. Oznaka wyraża dumę z bogactwa świata zwierzęcego regionu.

Autor: Konstanty Prożogo

Wykonawca: Teresa Wróblewska, Poznań

Wielkość: 24×30 mm

Materiał: miedź i emalia piecowa w 3 kolorach ● ●

Nakład: 300 egz.

VII. RAJD KOŚCIUSZKOWSKI

1. „Panoplia” — 1967

Oznaka ma formę nieregularnego pięcioboku o groszkowanym tle. Jej godłem jest krakuska z pawim piórem, na dwu szablach skrzyżowanych z dwoma kosami. Obok data: 15.X.1967. Na obrzeżu napis: RAJD KOŚCIUSZKOWSKI PO ZIEMI CHEŁMSKIEJ. PTTK. Godło oznaki stanowi wymowny symbol idei powstania kościuszkowskiego.

Autor: Jerzy Grosman
Wykonawca: Fotopam, Kraków
Wielkość: 27×31 mm
Materiał: miedź patynowana
Nakład: 500 egz.

2. „Tarcza” — 1974

Turniejowa czerwona tarcza z białym orłem z profilu, na niej napis: RAJD KOŚCIUSZKOWSKI. CHELM 1974. ZMS. PTTK. Godło rajdu wskazuje na to, że ma on na celu kształtowanie patriotycznych postaw jego uczestników.

Autor: Konstanty Prożogo
Wykonawca: Józef Jakubowski, Poznań
Wielkość: 27×35 mm
Materiał: miedź i emalia piecowa w 2 kolorach
Nakład: 500 egz.

3. „Krakuska” — 1976

Nieregularna forma z wypukłymi bokami o białej powierzchni. Na tym tle czerwona krakuska z czarnym barankowym otokiem. Obok złota kosa. Nad krakuską napis: PTTK CHELM. IX. RAJD KOŚCIUSZKOWSKI. 1976. Elementy godła rajdu są symbolem narodowego zrywu chłopskiego w okresie powstania kościuszkowskiego. Do tych postępowych ideałów nawiązuje rajd.

Autor: Konstanty Prożogo
Wykonawca: Fotopam, Kraków
Wielkość: 28×35 mm
Materiał: mosiądz i emalia piecowa w 3 kolorach
Odmiany: tło żółte i niebieskie
Nakład: 500 egz.

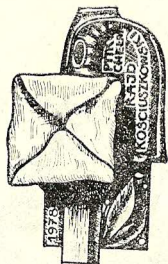
4. „Medalion” — 1977

Regularny owal w układzie pionowym o czarnym tle. Na nim złoty profil Tadeusza Kościuszki. W otoku napis: RAJD KOŚCIUSZKOWSKI. PTTK CHELM. 1977. Oznaka nawiązuje swą formą do patriotycznych medalioników produkowanych w XIX w. Idea jej jest popularyzacja postaci bohatera narodowego, naczelnika powstania.

Autor: Konstanty Prożogo
Wykonawca: Szczepan Dąbrowski, Legionowo
Wielkość: 28×34 mm
Materiał:
Odmiany: tło czerwone i niebieskie
Nakład: 330 egz.

5. „Szabla” — 1978

Rękojeść szabli wg wzoru z epoki, z krakuską na niej i laurowym liściem obok. W tło wkomponowany napis: PTTK CHEŁM. RAJD KOŚCIUSZKOWSKI. 1978. Chłopskie nakrycie głowy i szabla wojskowa symbolizują zryw narodu 1794 roku, oparty w znacznym stopniu na ruchu plebejskim.

Autor: Konstanty Prożogo

Wykonawca: Józef Jakubowski, Poznań

Wielkość: 22×36 mm

Materiał: miedź patynowana

Nakład: 300 egz.

6. „Klipa” — 1979

Kwadrat ustawiony po przekątnej, a więc w formie monetarnej klipy. Na nim popiersie Tadeusza Kościuszki z krakuską na głowie. Na obrzeżu napis: XIII RAJD KOŚCIUSZKOWSKI. PTTK CHEŁM 1979. W swej wymowie oznaka akcentuje postępowe założenia powstania kościuszkowskiego, czego wyrazem jest przywdzianie przez Naczelnika Powstania, po bitwie pod Raclawicami, chłopskiej sukmany i czapki — krakuski.

Autor: Konstanty Prożogo

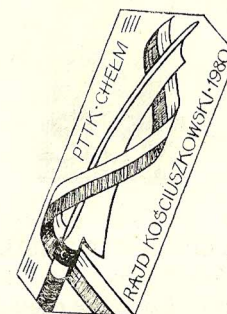
Wykonawca: Józef Jakubowski, Poznań

Wielkość: 26×26 mm

Materiał: Miedź patynowana

Nakład: 250 egz.

7. „Szarfa” — 1980

Pionowo, skośnie wydłużony sześciobok. Na jego metalicznym tle kosa z czarnym styliskiem, spowita biało-czerwoną szarfą. Na brzegach oznaki napis: PTTK CHEŁM. RAJD KOŚCIUSZKOWSKI. 1980. Oznaka symbolizuje postawę patriotyczną polskiego chłopstwa uczestniczącego w insurekcji kościuszkowskiej.

Autor: Konstanty Prożogo

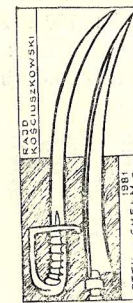
Wykonawca: Józef Jakubowski, Poznań

Wielkość: 26×43 mm

Materiał: miedź patynowana i emalia piecowa w 3 kolorach

Nakład: 250 egz.

8. „Szabla, kosa” — 1981

Prostokąt pionowo wydłużony w kolorze biało-czerwonym z ustawionymi na nim szablą i kosą. Na metalicznych przeciwległych odcinkach obrzeży napis: RAJD KOŚCIUSZKOWSKI. PTTK CHEŁM. 1981. Oznaka symbolizuje ideę walki całego narodu o wyzwolenie społeczne i narodowe.

Autor: Konstanty Prożogo

Wykonawca: Teresa Wróblewska, Poznań

Wielkość: 18×41 mm

Nakład: 250 egz.

VIII. RAJD PARASOLOWY

1. „Misiek w bucie” — 1963

Pod skośnie ustawionym parasolem ukryty jest but z którego wychyla się misiek. U dołu napis: XI.1963. PTTK CHEŁM. Symbole oznaki mówią same za siebie: but = rajd pieszy, parasol = odbywający się w porze słotnej, a misiek umiejscawia jego trasę na ziemi chełmskiej, której jest on godłem.

Autor: Zofia Bodakowska
Wykonawca: Tadeusz Warchulski, Łódź
Wielkość: 19×21 mm
Materiał: mosiądz patynowany
Nakład: 100 egz.

2. „Parasolowy ludzik” — 1964

Nachylony parasol trzyma mały ludzik w ogromnych butach. Na parasolu cyfra „2”, a u dołu napis: 1964. PTTK CHEŁM. Humorystycznie potraktowane godło rajdu oddaje jego nastrój: mimo błotnistej drogi, atmosfera pogodna i wesoła. „2” oczywiście oznacza kolejną liczbę rajdu.

Autor: Zbigniew Markiewicz
Wykonawca: Tadeusz Warchulski, Łódź
Wielkość: 19×19 mm
Materiał: biały metal, oksydowany
Nakład: 100 egz.

3. „Buldog” — 1965

Głowa buldoga, z cyfrą „3” w uchu. Na obrożu napis: PTTK CHEŁM.

Oznaka chyba z przekąsem mówi o psim losie turysty pieszego wędrującego późną jesienią przez bezdroża, a może tu chodzi o psią pogodę listopadową?.

Autor: Romualda Zajączkowska
Wykonawca: Tadeusz Warchulski, Łódź
Wielkość: 20×25 mm
Materiał: mosiądz srebrzony i oksydowany
Nakład: 100 egz.

4. „Żółw — turysta” — 1966

Poziomo ustawiony owal z przedstawionym na nim wędrującym żółwiem, w ujęciu bocznym. U góry wypukły napis: IV RAJD PARASOLOWY 1966. U dołu zaś napis: PTTK CHEŁM. Godło rajdu w zabawny sposób traktuje turystykę pieszą.

Autor: Jan Matczuk
Wykonawca: Fotopam, Kraków
Wielkość: 15×23 mm
Materiał: mosiądz patynowany
Nakład: 300 egz.

5. „Ślimak” — 1967

Oznaka ma formę nieregularną zbliżoną do poziomo ustawionego prostokąta. Na jej groszkowanym tle wybity czołgający się ślimak winniczek. Kompozycja potraktowana humorystycznie, ślimak to oczywiście symbol wolnego poruszania się.

Autor: Jan Matczuk
Wykonawca: Fotopam, Kraków
Wielkość: 16×19 mm
Materiał: miedź patynowana
Nakład: 300 egz.

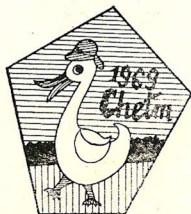
6. „50-lecie niepodległości” — 1968

Na nieregularnym pięcioboku zrywający się do lotu stylizowany orzeł. Za nim panorama Chełma, a przed nim u dołu daty rocznicowe: 1918 — 1968. Na obrzeżu napis: PTTK. PKKFiT. CHEŁM. 1968. Ponieważ rajd odbywa się w listopadzie, poświęcono go uczczeniu 50-tej rocznicy odzyskania niepod-
autokpiną z turysty pieszego.

Autor: Zbigniew Nieoczym
Wykonawca: Fotopam, Kraków
Wielkość: 20×28 mm
Materiał: miedź patynowana
Nakład: 500 egz.

7. „Kaczor” — 1969

Pionowo wydłużony nieregularny pięciobok. Na nim wędrujący, biały kaczor z czerwonym kapeluszem na głowie. Łapy i dziób także czerwone. Tło tworzy panorama płaskiego zielonego pola z linią czarnego lasu na horyzoncie i ciemnoniebieskim niebem. Kompozycję uzupełnia lakoniczny napis: 1969. CHEŁM. Groteskowo potraktowane godło rajdu jest dobrotliwą ległości w 1918 roku.

Autor: Zbigniew Nieoczym
Wykonawca: Józef Jakubowski, Poznań
Wielkość: 23×26 mm
Materiał: miedź i emalia piecowa w 5 kolorach
Nakład: 300 egz.

8. „Muchomór czerwony” — 1970

Oznaka ma formę poziomo ustawionego owalu. Na jego pomarańczowym tle kępka zielonej trawy z której wyrasta biały trzon muchomora z czerwonym nakrapianym białym kapeluszem i białym blaszkowaniem. Kapelusz grzyba wychodzi poza owal tła. Z prawej strony u góry napis: VIII RAJD PARASOLOWY. CHEŁM 1970 PTTK. PKKFiT. Skojarzenie grzyba z parasolowym rajdem ma akcent humorystyczny. Nadto godło przyjęte dla rajdu wskazuje na uroki jesieni.

Autor: Konstanty Prożogo
Wykonawca: Józef Jakubowski, Poznań
Wielkość 25×27 mm
Materiał: mosiądz i emalia piecowa w 4 kolorach
Nakład: 500 egz.

9. „Chmurka” — 1971

Regularny owal w pionowym ujęciu. Na błękitnym pagórku, z jasnoniebieskim tłem nieba stoi biały zmoknięty niedźwiedź. Nad nim chmura w białym kolorze z której ściekają skośnie strugi deszczu. U dołu napis: IX RAJD PARASOLOWY. CHEŁM 1971. PKKFiT. PTTK. Chmurka siępiąca deszczem i zmoczony chełmski miś, oddają charakter rajdu parasolowego.

Autor: Konstanty Prożogo
Wykonawca: Józef Jakubowski, Poznań
Wielkość: 25×30 mm
Nakład: 500 egz.

10. „Wierzby” — 1972

Nieregularny, poziomo wydłużony wielobok w kolorze jasnegocynobru pokrytego skośnie ułożonymi metalicznymi kreskami, które imitują strugi deszczu. U dołu wąski czarny skrawek horyzontu z sylwetkami wierzby głowiastych i takąż czarną sylwetą turysty ukrytego pod ogromnym parasolem. Napis informuje: X RAJD PARASOLOWY 1972. PKKFiT. PTTK. CHEŁM. Oznaka w sposób dosłowny przedstawia turystę, uczestnika tego rajdu, smaganego wiatrem i deszczem, od którego chroni go częściowo parasol i któremu towarzyszą wierzby nieodłączny element krajobrazu wiejskiego.

Autor: Konstanty Prożogo

Wykonawca: Józef Jakubowski, Poznań

Wielkość: 24×28 mm

Materiał: miedź i emalia piecowa w 2 kolorach

Nakład: 300 egz.

11. „Misiaczek” — 1973

Oznaka ma formę krążka z wysuniętym nieco na zewnątrz parasolem czarno-emaliowanym. Pod tym parasolem siedzi biały pluszowy misiaczek na srebrzonym, groszkowanym tle. W toku napis: XI RAJD PARASOLOWY. CHEŁM. 1973. PKKFiT. Jest to rajdowy symbol, maskotka z odrobiną humoru.

Autor: Konstanty Prożogo

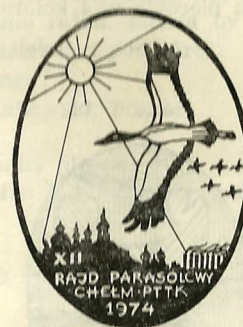
Wykonawca: Józef Jakubowski, Poznań

Wielkość $\phi = 26$ mm

Materiał: miedź srebrzona i oksydowana oraz emalia w 2 kolorach

Nakład: 300 egz.

12. „Żuraw” — 1974

Oznaka ma formę owalu w układzie pionowym. Na niebieskim tle lecący żuraw oddany w kolorach: czarnym, szarym i białym, w dali klucz ptaków, przed nim u góry mały krąg słońca z promieniami w kształt róży wiatrów. U dołu czarna sylwetka chełmskiej Górki i napis: XII RAJD PARASOLOWY. CHEŁM. PTTK. 1974 Żuraw symbolizuje turystę świetnie orientującego się w terenie. Za wskaźnik służy mu słońce wskazujące strony świata, a zatem kierunek wędrówki.

Autor: Konstanty Prożogo

Wykonawca: Józef Jakubowski, Poznań

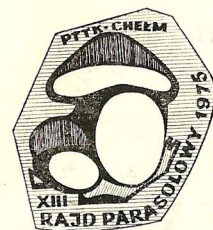
Wielkość: 26×33 mm

Materiał: miedź i emalia piecowa w 4 kolorach

Odmiany: sylwetka miasta żółta lub biała

Nakład: 300 egz.

13. „Borowik” — 1975

Na jasnoniebieskim tle nieregularnego wieloboku wydłużonego wskos ku pionowi, dwa owocniki borowika na kępcie zielonej trawy. Trzonki i blaszki grzybów białe, kapelusze ciemnobrązowe. Wokół na obrzeżu napis: XIII RAJD PARASOLOWY 1975. PTTK. CHEŁM. Godło rajdu jest wyrazem bogactwa runa leśnego naszych lasów.

Autor: Konstanty Prożogo

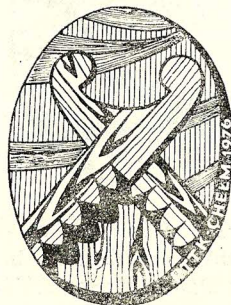
Wykonawca: Fotopam, Kraków

Wielkość: 25×30 mm

Materiał: mosiądz i emalia piecowa w 4 kolorach

Nakład: 500 egz.

14. „Sparogi” — 1976

Owal w pionowym ustawieniu, lekko uwypuklony. Na tle błękitnego nieba z chabrowymi pasami obłoków, szczyt chałupy wiejskiej z wiatrownicami, zwieńczony śparogami w formie rogów. Motyw ten utrzymany w szarym kolorze z uwidocznieniem metalicznych stojów. Z prawej strony czarny cień z napisem: PTTK. CHEŁM. 1976. Ideą oznaki jest popularyzacja piękna architektury ludowej.

Autor: Konstanty Prożogo

Wykonawca: Józef Jakubowski, Poznań

Wielkość: 24×31 mm

Materiał: miedź i emalia piecowa w 4 kolorach

Nakład: 300 egz.

15. „Drogowskaz” — 1977

Nieregularny owal pionowo ustawiony. Na jego jasnoniebieskim tle o czarnym zbczu, także sylweta pnącego się pod górę obarczonego plecakiem i podpierającego się sfatygowanym parasolem turysty. Idzie on w kierunku wskazanym przez biały drogowskaz z czarnymi cieniami. Na ramionach jego

napis: PTTK CHEŁM 1977. XV RAJD PARASOLOWY. U góry z prawej strony obniżone, metaliczne, fakturowane obrzeże. Ideą oznaki jest wesołe, humorystyczne potraktowanie rajdu. Można by kompozycję określić słownie, że „plecak ciężki, a droga daleka... i pod górę”.

Autor: Konstanty Prożogo

Wykonawca: Józef Jakubowski, Poznań

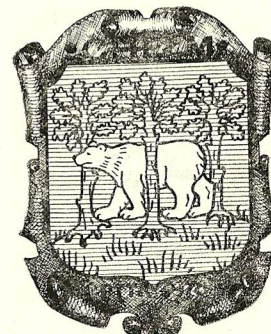
Wielkość: 27×37 mm

Materiał: mosiądz i emalia piecowa w 3 kolorach

Odmiany: tło zielone albo żółte, przy szarym cieniu drogowskaza

Nakład: 500 egz.

16. „Kartusz” — 1978

Oznaka ma formę metalicznego barokowego kartusza z zieloną emaliowaną na nim tarczą na której biały niedźwiedź i trzy dęby przedstawione metaliczną kreską. U góry na kartuszu wypukły napis: CHEŁM, a u dołu: PTTK. 1978. Ideą oznaki jest popularyzacja herbu ziemi chełmskiej i zachęta do poznawania jej dziejów.

Autor: Konstanty Prożogo

Wykonawca: Józef Jakubowski, Poznań

Wielkość: 38×45 mm

Materiał: patynowana miedź i emalia piecowa w 2 kolorach

Nakład: 500 egz.

17. „Śmieszek” — 1979

Na regularnym krążku na którym u góry czarny parasol i pod nim głowa

z uśmiechem na twarzy oddanej w kolorze białym. Usta czerwone, a źrenice oczu czarne. W tle napis: CHEŁM. PTTK. RAJD 1979. Ideą zabawnie potraktowanej oznaki jest zachęta do traktowania imprezy w sposób wesoły mimo słoty i błota.

Autor: Konstanty Prożogo

Wykonawca: Józef Jakubowski, Poznań

Wielkość: $\phi = 24$ mm

Odmiana: tło niebieskie

Nakład: 400 egz.

18. „Parasolowy cień” — 1980

Oznaka ma formę parasola widzianego z góry, z przesuniętym do dołu cieniem tego parasola. Sam parasol oddany jest w kolorze czarnym z szarymi pasami. Cień metaliczny z wypukłym napisem, o treści: PTTK CHEŁM. RAJD PARASOŁOWY 1980. Parasol to niezbędny rekwizyt rajdu, a jednocześnie jego godło. Padający od niego cień w przenośni mówi o pogodnych, wesołych nastrojach uczestników rajdu.

Autor: Konstanty Prożogo

Wykonawca: Józef Jakubowski, Poznań

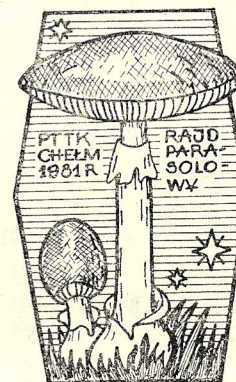
Wielkość: 28×43 mm

Materiał: miedź i emalia w 2 kolorach

Odmiany: czerwony parasol z szarymi pasami oraz żółty z pasami czarnymi

Nakład: 4⁰⁰ egz.

19. „Muchomór sromotnikowy” — 1981

Pionowo wydłużony sześciokąt w kolorze jasnobrązowym. Na tym tle dwa muchomory sromotnikowe (zielonkawe) o białych trzonach i zielonych kapeluszach. Kapelusz większego grzyba wychodzi poza kontur sześcioboku. U dołu kępka zielonej trawy, a w tle napis: PTTK CHEŁM. 1981 r. RAJD PARASOŁOWY.

Ideą oznaki jest zachęcanie turystów do poznawania gatunków grzybów, dlatego też zaprezentowany jest grzyb najbardziej trujący. Poza tym oznaka w swej tematyce potraktowana jest nieco humorystycznie.

Autor: Konstanty Prożogo

Wykonawca: Teresa Wróblewska, Poznań

Wielkość: 20×32 mm

Materiał: miedź i emalia piecowa w 3 kolorach

Nakład: 300 egz.

IX. I N D E K S A U T O R Ó W

1. Bodakowska Zofia	3 prace o łącznym nakładzie	606 egz.
VI—3, VI—4, VIII—1		
2. Grosman Jerzy	1 „ „ „	500 „
VII—1		
3. Nieoczym Zbigniew	7 „ „ „	1.900 „
IV—5, V—1, V—2, VI—8, VI—9, VIII—6, VIII—7		
4. Markiewicz Zbigniew	3 „ „ „	350 „
VI—1, VI—5, VIII—2		
5. Matczuk Jan	8 „ „ „	1.800 „
IV—2, IV—3, IV—4, VI—2, VI—6, VI—7, VIII—4, VIII—5		
6. Ogiński Janusz	1 „ „ „	100 „
II—2		
7. Prost Krzysztof	1 „ „ „	300 „
VI—10		
8. Prożogo Konstanty	59 „ „ „	32.840 „
I—1, I—2, II—1, II—3, III—1, III—2, III—3, III—4, III—5, III—6, IV—6, IV—8, IV—9, IV—10, IV—11, IV—12, IV—13, IV—14, IV—15, IV—16, V—3, V—4, V—5, V—6, V—7, V—8, V—9, V—10, V—11, V—12, VI—13, VI—14, VI—15, VI—16, VI—17, VI—18, VI—19, VI—20, VI—21, VI—22, VII—2, VII—3, VII—4, VII—5, VII—6, VII—7, VII—8, VIII—9, VIII—10, VIII—11, VIII—12, VIII—13, VIII—14, VIII—15, VIII—16, VIII—17, VIII—18, VIII—19.		
9. Szałaj Edward	1 „ „ „	300 „
IV—7		
10. Zajązkowska Romualda	2 „ „ „	250 „
IV—1, VIII—3		

R a z e m: 86 prac o nakładzie 38.940 egz.

X. I N D E K S W Y K O N A W C Ó W

1. Dąbrowski Szczepan, Legionowo	2 oznaki, nakład:	630 egz.
III—2, VII—4		
2. Deptuła Zygmunt, Lublin	3 „ „	900 „
II—2, III—1, IV—7		
3. Fotopam, Kraków	14 „ „	4.850 „
IV—3, V—1, V—2, V—4, VI—8, VI—12, VI—13, VI—16, VII—1, VII—3, VIII—4, VIII—5, VIII—6, VIII—13		
4. Jakubowski Józef, Poznań	46 „ „	17.270 „
II—1, II—3, III—3, III—4, III—5, IV—4, IV—5, IV—6, IV—8, IV—9, IV—10, IV—11, IV—12, IV—13, IV—14, IV—15, V—3, V—5, V—6, V—7, V—8, V—9, VI—9, VI—10, VI—14, VI—15, VI—17, VI—18, VI—19, VI—20, VI—21, VII—2, VII—5, VII—6, VII—7, VIII—7, VIII—8, VIII—9, VIII—10, VIII—11, VIII—12, VIII—14, VIII—15, VIII—16, VIII—17, VIII—18.		
5. Kołodziejczyk Alfons, Kraków	4 „ „	800 „
VI—1, VI—2, VI—3, VI—4		
6. Mennica Państwowa	2 „ „	11.040 „
I—1, I—2		
7. Warchulski Tadeusz, Łódź	9 „ „	1.600 „
IV—1, IV—2, VI—5, VI—6, VI—7, VI—11, VIII—1, VIII—2, VIII—3		
8. Wróblewska Teresa, Poznań	6 „ „	1.850 „
III—6, V—10, V—16, VI—22, VII—8, VIII—19		

R a z e m: 86 oznak o nakładzie: 38.940 egz.

XI. Spis rzeczy

WSTĘP	str. 3
Katalog	
I. ODZNAKA KRAJOZNAWCZA WOJEWÓDZTWA CHEŁMSKIEGO — 1977	
1. Odznaka o wielkości normalnej	str. 8
— brązowa,	
— srebrzona oksydowana,	
— złocona	
2. Mniatura odznaki	str. 8
— brązowa,	
— srebrzona oksydowana,	
— złocona	
II. OZNAKI RÓŻNE	
1. Oznaki jubileuszowe 70-lecia krajoznawstwa chełmskiego — 1980	str. 9
2. Oznaka przewodnicka — 1970	str. 10
3. Oznaka 20 OWRP — Orzeł z goździkiem — 1979	str. 10
III. OZNAKI RAJDU ZWYCIĘSTWA — (maj)	
1. Miecze	str. 11
2. Laur	„ 11
3. Hełmy	„ 12
4. Trójkąt	„ 12
5. Wzłot	„ 13
6. Flaga	„ 13
IV. RAJD SŁOWIKÓW — (czerwiec)	
1. Srebrny słowik	str. 14
2. Jaskółka	„ 14
3. Zawilec	„ 15
4. Obuwik	„ 15
5. Tulipany	„ 15
6. Jelonek	„ 16
7. Żółty słowik	„ 16
8. Zwinka	„ 17
9. Na nowiu	„ 17
10. Rzekotka	„ 17
11. Kaczeniec	„ 18
12. Fiołek	„ 18
13. Nenufar	„ 19
14. Kwiat jabłoni	„ 19
15. Cytrynek	„ 20
16. Przylaszczki	„ 20

V. RAJD LIPCOWY

1. PKWN	1968	str. 21
2. Smukły orzeł	1971	„ 21
3. Goździki	1974	„ 22
4. Mak	1975	„ 22
5. Kanciasty orzeł	1976	„ 23
6. Orzeł kościuszkowski	1977	„ 23
7. Orzeł piastowski	1978	„ 24
8. XXXV-lecie PRL	1979	„ 24
9. Manifest	1980	„ 25
10. Orzeł stanisławowski	1981	„ 25

VI. RAJD JESIENNY — (wrzesień)

1. Nietoperz	1960	str. 27
2. Panorama miasta	1961	„ 27
3. Czaple	1962	„ 28
4. Niedźwiadek wędrownik	1963	„ 28
5. Ludzik	1964	„ 29
6. Dziewięcił w trójkącie	1965	„ 29
7. Stołpie i księżyc	1966	„ 29
8. Wieża w Stołpiu	1967	„ 30
9. Kot turysta	1968	„ 30
10. Kominy	1969	„ 31
11. Słonecznik	1970	„ 31
12. Garnki	1971	„ 32
13. Brama Uściłuska	1972	„ 32
14. Żółw błotny	1973	„ 33
15. Barwy ziemi	1974	„ 33
16. Pazdur	1975	„ 34
17. Kwiat dziewięciłu	1976	„ 34
18. Czarna stopa	1977	„ 35
19. Biała brama	1978	„ 35
20. Woluty	1979	„ 36
21. Bieluch	1980	„ 36
22. Łoś	1981	„ 37

VII. RAJD KOŚCIUSZKOWSKI — (październik)

1. Panoplia	1967	str. 38
2. Tarcza	1974	„ 38
3. Krakuska	1976	„ 39
4. Medalion	1977	„ 39
5. Szabla	1978	„ 40
6. Klipa	1979	„ 40
7. Szarfa	1980	„ 41
8. Szabla, kosa	1981	„ 41

VIII. RAJD PARASOLOWY — (listopad)

1. Misiek w bucie	1963	str. 42
2. Parasolowy ludzik	1964	„ 42
3. Buldog	1965	„ 42
4. Żółw turysta	1966	„ 43
5. Ślimak	1967	„ 43
6. 50-lecie Niepodległości	1968	„ 44
7. Kaczor	1969	„ 44
8. Muchomór czerwony	1970	„ 45
9. Chmurka	1971	„ 45
10. Wierzby	1972	„ 46
11. Misiaczek	1973	„ 46
12. Żuraw	1974	„ 47
13. Borowik	1975	„ 47
14. Śparogi	1976	„ 48
15. Drogowskaz	1977	„ 48
16. Kartusz	1978	„ 49
17. Śmieszek	1979	„ 49
18. Parasolowy cień	1980	„ 50
19. Muchomór sromotnikowy	1981	„ 51
IX. Indeks autorów			52
X. INDEKS WYKONAWCÓW			53
XI. SPIS RZECZY			54

Wyk. Sp-nia Inw. „Kartodruk,, w Krasnymstawie
 Wydanie 1
 Nakład 500 egz.
 Oddano do druku 28.02.1984 r.
 Druk ukończono w grudniu 1985 r.
 zam. 2476/85.

